

Table with columns for months JULIUS, EPIPHI, KARKINON, AUGUSTUS, MESORI, LEONTON, SEPTEMBER, THOTH, PARTHENON. Rows list days and corresponding Roman numerals for various calendar systems.

Table with columns for months OCTOBER, PAOPHI, ZYGON, NOVEMBER, ATHYR, SCORPION, DECEMBER, CHOLAC, TOXON. Rows list days and corresponding Roman numerals for various calendar systems.

DIONYSII PETAVII E SOCIETATE JESU, AD AUCTARIUM OPERIS DE DOCTRINA TEMPORUM VARIARUM DISSERTATIONUM LIBER SECUNDUS.

ΠΡΟΟΕΜΙΑ.

Quae de ortu siderum & occafu explicata sunt haecenus, & in certos canones digesta, usum ac fructum habent omnino duplicem. Nam & ex iis aetate quisque sua quibus illa temporibus ortus & occasus faciant, praefata...

castigare etiam velle subeat; qui quarum rerum funditus eicit expers, de iis praescribere ac docere alios, sine ullo pudore, tentaverit. De cuius Scriptoris eratis paullo post dicitur. Nunc illa praevertamur, in quibus parum nobis attentos esse nonnullos eruditos animadvertimus.

Ad situm Solis in Zodiaco, & in eodem orientium stellarum, & occidentium regiones investigandas, primum omnium observari voluit, quibus mensium diebus Sol ingressum in dodecatemoria singula faceret iis temporibus, quibus veteres illi floruerunt; idque ex Columella, Plinio, Ovidio, ac ceteris colligi. Tum quibus cum Zodiaci gradibus ortus illarum, occasusque congruerent, diligenter notari. Hinc enim facile conjici, quos in dies conferendi illi sint; cum, quibus Sol ad unumquodque signum perveniret saeculo illo, cognoverimus. Recte id quidem haecenus. Verum in loco Solis definiendo parum iidem accuratam rationem tenent. Nam ingressus in dodecatemoria non ex rei veritate, sed ex falsa quorundam veterum persuasione statuunt. Sic in Arietem Julii Caesaris tempore Solem XV Cal. Apr. hoc est Martii XVIII introisse dicunt. In Taurum vero Aprilis XVIII. In Geminos, Maii XIX. Quod ut per sese falsum est; sic eo posito siderum ortus, occasusque perperam, & alienis diebus illigari necesse est. Ut enim Sol in Taurum, exempli causa, subierit XVIII die Aprilis; Vergiliae, quae in gradu Tauri XXVIII matutinum ortum apparentem faciebant anno primo Juliano, uti supra demonstratum est, ortu fuerint Maii XV, vel XVII, cum tamen XXIII id acciderit. Ita diebus VIII circiter in ea descriptione peccatur. Eiusdemmodi cetera sunt orientium interval-la siderum: in quibus pronunciandis iis de causis error intervenit, qui profectio castigatioe opus habet. Quamobrem de hac antiquorum quorundam opinione, & annorum cardinum anteverfione dici hoc loco necesse est. ut iis auctoribus illustrandis, quos in hanc editionem conjecimus, Gemino praesertim, Hipparcho, Protemeo, Tatio opera ista serviat.

CAPUT I.

De aequinoctiis, & Zodiaci partitione a Chaldaeis, Aegyptiis, ac Graecis instituta.

Ubi sunt circuli, ad quos stellarum situs, & cotiverfiones exiguntur, Aequinoctialis, & Zodiacus: ex quorum partitione, longitudo stellarum; ex distantia, latitudo sumitur. Ac videntur prius ad aequinoctialem utroque modo stellae comparatae, quam ad Zodiacum; non solum in Graecia, sed etiam apud Aegyptios, & Chaldaeos; a quibus vel inventa, vel diligentius...

AD AUCTARIUM OPERIS DE DOCT. TEMP.

44 moriorum principis, tam in aequinoctiali, eive paral- lelo circulo; quam in Zodiaco. ut auctor est princeps ejus artis Hipparchus. quicumque porro mediis Signis, vel octavis partibus, ac ceteris, cardines attribuerunt; eos omnes ita circulos esse partitos, ut interfectiones aequinoctii & Zodiaci; vel hujus & tropicorum conta- ctus iis in Signorum gradibus fierent, quotos aequino- ctiiis, solstitiisque praefixerant. Quod autem astronomi omnes, qui quidem alibi, quam initis Signorum, car- dines assignabant; ante sectiones, contactusque circulo- rum; hoc est aequinoctia, & solstitia, dode- catemiorum suorum principia caperent, demonstrat Hipparchus Lib. I, Numero X. ubi australiorem suc- cedentium in laterculo majoris Urse fitam ait esse ex legitima Signorum divisione, quae tropica, & aequino- ctialia puncta in Signorum initia confert, in Leonis parte 25. antecedentes autem in eodem laterculo in Leonis parte paullo minus tertia. at secundum alteram rationem, quae in mediis Signis cardines constituit, priorem in Virginis parte decima: posteriores in eju- dem Virginis decima octava reponi. Sic extremam in cauda majoris Urse, ex communi divisione, in Libra quarta parte: ex posteriori, & Eudoxea, in decima- nona.

Rursus Num. XII scribit postremam & lucidissimam, quae est in extrema cauda minoris Urse, fitam esse in gradu Piscium 18. ut autem Zodiacum dividit Eudoxus, in Arietis gradu tertio. Igitur Signorum initia Eudoxus, alique Veteres anticipabant. In hoc Hipparchi loco mendum est, quod ex certissima con- jectura sustulimus. Legitur enim tam in excuso, quam in scripto codice: ο η εδδοξου Αριστη & Ζωδιακον κινησον ης η μοη η κελη. pro quibus retribendum merito cen- sumus: ο η η εδδοξου Αριστη & Ζωδιακον κινησον ης, &c. quod manifeste sententia exigit. Gradus Piscium decimus octavus, est Arietis tertius, si Arietis Signum a quintodecimo ante sectionem gradu computare coe- peris.

Hac non obscure testantur, aequinoctia, & Solstitia numquam alibi ab antiquioribus astronomis, quam in mutis circulo sectionibus, & tactionibus collocata fuisse. quas octavae, vel decimae quinta Signorum parti, vel aliis imputabant: nec octavas illas, ceterasve partes ab aequinoctialibus, aut solstitialibus punctis esse numeratas. quod Scaligero, & plerisque aliis placere video; ac pro comperto passim haberi. Hinc enim Sofigenem, Juliumque Caesarem arbitrantur in octavos Calendarum dies anni sui conjecisse cardines; ut in Calendas ipsas succedentium mensium octava Signorum partes incidere, in quibus aequinoctia, Solstitiaque committi praefici omnes artifices opinati sunt. Dicit hoc a multis intelligo, a quo & nos ipsi aliquando non ab- horruimus. Sed id minime esse verum ex superiori omni disputatione colligitur. Non enim octavas partes qui olim ita sentiebant post Signorum cardines, sed in ipsis cardinibus locabant: initia vero Signorum octavo ante gradu. Ac de Juliano quidem anno perspicua res erit, si quis illius formam ex Ovidio, Columella, Plinio, ac ceteris aestimare velit, a quibus est anni ejus ex- pressa ratio. Quippe ingressum Solis in dodecatemoria ad octavam circiter ante solstitia, & aequinoctia diem apponunt. neque sando est haecenus auditum, civile aequinoctium aut Solstitium in Calendas insequentium mensium a Sofigene, vel Caesare esse rejectum. quod omnino necesse fuit, si aut veteres artifices ita confue- rant; aut eorum exempla in annum suum transferre illi voluissent.

Hipp. p. 104, 105.

Hipparchus emendatur.

Error Servii.

De cardi- nibus Ju- lianis ac- curate dispu- tum.

Solstitium aestivum XXIV Junii: Aequinoctium autum- nale XXIV Septembris. brumale denique Solstitium XXV Decembris, omnia in octavis Calendas. Ita ex Columella Lib. IX, cap. XIV. & Lib. XI, Cap. II colligitur. diserte vero Plinius Lib. XVIII, Cap. XXV, & XXVIII id affirmat. Hoc modo intervallum ab aequinoctio verno ad Solstitium, dierum est XCI alte- ro termino excluso. a Solstitio ad aequinoctium autum- nale, XCII. ab aequinoctio autumnali itidem XCII ad brumale Solstitium. Hinc ad vernalis aequinoctium, dies XC. Ita dies colliguntur anni totius CCCLXV.

Atqui haec ipsa cardinum intervalla non Varro so- lum; sed quod mirum est, Plinius ipse Capite illo XXV Libri XVIII longe aliter partitus est. Ut a Varrone ordiatur, hic in Libro I de re Rustica, Cap. XXVIII, de anno Juliano loquens, hoc est diebus, inquit, ciro- bus, qui nunc sunt, ab aequinoctio verno ad Solstitium numerat dies, XCII. hinc ad autumnale aequinoctium, dies XCVI: ab hoc ad brumale Solstitium, dies LXXXIX. Inde ad aequinoctium vernalis dies LXXXV. Desunt ad annum complendum dies tres. Jam vero si aequinoctium vernalis collocetur in VIII Cal. Apr. hoc est Martii XXV, addanturque dies XCII, calculus desinet in VII Cal. Julias, Junii XXV. tum adjectis diebus XCVI, incidet aequinoctium in Septembris XXIX. Solstitium autem brumale, additis LXXXIX diebus, cadet in XXVII De- cembri. reliqui erunt ad annum complendum dies LXXXVIII. At Varro a bruma ad Favonium dies XLV, a Favonio ad aequinoctium vernalis dies XL computat: qui non plures collecti, quam quinque, & octoginta faciunt. Sed mendosum videtur intervallum ab Solstitio aetivo ad aequinoctium autumnali; quod praeter aliorum omnium consensum diebus XCVI finitur; tum etiam alterum, ab hiberno solstitio ad vernalis, quod iusto brevius est. At ecce turbat iterum Varro. qui eodem capite verno tempore tribuit dies XCI, aestati XCIV, autumno XCI, hiemi LXXXIX. quas quidem tempestates ante cardines ipsos incipit. ver a Favonio, qui spirare incipit ex a. d. VII Eid. Febr. ad VII Eid. Maii. aestatem inde ad diem VII Eid. Sexti- les. autumnum ab hoc die ad IV Eid. Nov. reliquum hiemi imputat. Haec intervalla si singillatim computes, exclusis prioribus terminis, invenes prioris dies compe- tere XCI, aestati dies XC: autumno dies XCV: hiemi LXXXIX. Minime itaque sibi consentiens est Varro.

Plinius vero nihilo magis concors est secum, & ejus locus manifestissimum mendo tenetur. Cardio, inquit, temporum quadripartita anni distinctione constat per incre- menta lucis. Augetur haec a bruma, & aequatur noctibus verno aequinoctio, diebus XC, horis tribus. Deinde super- rat noctes ad Solstitium diebus XCIII, horis XII, usque ad aequinoctium autumnali. Et tum aequata die procedit ex eo ad brumam diebus LXXXIX, horis III. In his verbis desideratur intervalli circumscriptio, quod ab Solstitio aetivo ad autumnale pertinet. Legendum itaque post, horis XII, hoc ferè modo, & inde diebus XCII, horis XII usque ad aequinoctium autumnali. Nam tria intervalla hic expressa dies consuevit CCLXXII, horas XVIII. Ea detracta de diebus CCCLXV, residuos faciunt dies XCII: Quare ex mente Plinii Julius Caesar haec annua intervalla descripsit.

- Ab aequinoctio verno ad Solstitium dies XCIII, horas XII.
- A Solstitio ad aequinoctium autumnale dies XCII, horas XII.
- Ab aequinoctio autumnali ad brumam dies LXXXIX, horas III.
- A bruma ad vernalis aequinoctium dies XC, horas III.

His animadvertis si aequinoctium vernalis statuatur in XXV Martii, additis diebus XCIII, calculus desinet in XXVI Junii. Hinc post dies XCII, consuevit autumnale aequinoctium in XXVI Sept. Solstitium hi- bernalis in XXIV Decembris, aut XXV. ut inde ad vernalis aequinoctium dies reliqui sint XC. Biduo itaque in Solstitio aetivo, & autumnali aequinoctio Plinius a- seipso discrepabat. Crediderim primum a Sofigene ci- vilibus Solstitium aetivum in Junii XXIV, & aequinoctium vernalis in Septembris XXIV esse collatum: Solstitium hiberna- num XXV Decembris: ut in octavam Calendas qua- tuor cardinalium Signorum introitus incidere.

In

VARIARUM DISSERTATIONUM, LIB. II. CAP. VI.

In Calendario, quod Julii Caesaris nomine Lucas Gaucicus edidit, aequinoctium vernalis adscribitur VIII Cal. Apr. nono die ab ingressu Solis in Arietem: & Solstitium aetivum VIII item Cal. Julias, septimo die quam Sol in Cancrum subit. Sed valde rudem oportet esse, qui hoc Calendarium Julii Caesaris esse sibi per-

suadeat; uti libro VI de Doct. Temp. Cap. XII de- monstravimus. Postremo si quis veros anni cardines anno primo Ju- liano scire velit, ex sequenti tabella discet; in quam medios quoque Solis ingressus in dodecatemoria conje- cimus ex Diagrammate lib. I pag. 31

Tabella mediorum, ac verorum Solis ingressuum in Signa Cardinalia anno primo Juliano.

CARDINES MEDII		CARDINES VERI	
Aequinoctium vernalis Martii	XXIV, 21, 11'	Martii	XXII 23, 47'
Solstitium aetivum Junii	XXIV, 4, 39'	Junii	XXIV 21, 3'
Aequinoctium autumnali Sept.	XXIII, 12, 6'	Sept.	XXV 11, 11'
Solstitium hibernum Dec.	XXIII, 19, 34'	Dec.	XXIV 23, 54'

Hinc apparet Sofigenem medios potius Solis ingres- sus in Signa, quam veros exprimere voluisse. quos ferè, praeterquam in uno hiberno Solstitio, consecutus est. Plerique tamen Scriptores, dum veterum Astronomo- rum cardines diversis temporibus constitutos relegunt, per imprudenciam eos in Julianum annum transfulerunt. Quinetiam Sofigenes ipse videtur parum in hac re de- mendata sibi confutisse. Nam in suis commentationibus (ait Plinius lib. XVIII, cap. XXV) quoniamq; dii- gentior esset ceteris, non cessavit tam adadubitare, ipse se- met corrigendo. Itaque aliis, atque aliis diebus cardines illigavit. ex quo varietas illa Scriptorum in constitu- endis aequinoctiis ac solstitiis in anno Juliano manasse vi- detur.

Sofigenis mendatio.

Varro loci co- gruen- tis.

C A P U T VI.

De falsa Scaligeri sententia super veterum Astronomorum Solstitiis. Contra quem demonstratur, neque perpetuum sub tropico meridie fieri illos putasse: neque solstitium in toto dodecatemorio. Geminus explicatur.

HIC de cardinibus Veterum opinione constitutis injectus a nobis sermo, Scaligeriani ejusdem com- menti meminisse nos facit, quod in Manilianis illius Notis legitur; & in epistola quadam ad Mamertum Pa- risonem: quae est quarta libri primi editarum nuper il- lius epistolarum. Ibi ab ipsis incunabulis astronomia (ver- ba sunt epistolae) hunc veterum Graecorum opinionem fuisse ceisset, Eudoxi, Metonis, Cleostrati, & Eudemontis; omnium denique ad Eratosthenem, & Hipparchum us- que; perpetuum aequinoctium sub tropico fieri, aeterna- que diem. Item solstitium non in puncto longi tropici Cancrini, vel Capricorni; sed in integro dodecatemorio committi. Horum prius illud in novissima editione Manilii legere non memini. posterius autem in Notis exstat ad Lib. I Hagogicum, ubi de Anticicis agit. Utrumque vero non solum ridiculum est, sed falso etiam antiquis illis astronomis affingitur. Quippe alterum ex ambobus, de perpetua luce sub Tropico, non aliter stare potest, nisi antiquos illos putasse velimus paral- lelum illum supra finitorem, quantus quantus est, existere totum, nec ipsius ullam partem sub terra esse conditam.

Scal. in Manil. pag. 157.

Hipp. p. 6.

mus & in Graecia, & ibi, ubi erant, arbitratos esse nullam interruptum nocte tum esse diem. Quamobrem, ut de ceteris modò taceam, certè de Cleostrato, Metone, Eudemone, Eudoxo: adeoque vetustioribus etiam Ma- thematicis; quorum quidem mentio extet, nemo tale quicquam, nisi absurdissime, cogitare poterit.

Alterum commentum caput minus, quam illud, in- ceptum, validius tamen refellit. Nam si Meto, Eu- doxus, Calippus, & alii ante Hipparchum ferè Solstitia in integris dodecatemoriis, non in certa illorum parti- cula fieri censuissent, non, opinor, illa ipsa Solstitia certis dierum momentis a se observata proderent. ut Meto, qui Solstitium illo die factum animadvertit, qui Junii nostri diei XXVII respondebat. ut Calippus, ce- terique: quorum in parapegmatis decreta notaban- tur. quemadmodum apud Geminum, & in Ptolemaei libro de inerrantibus Graecè a nobis edito videre licet. Etenim Solstitium aetivum Calippus in prima Cancrini parte collocabat, ait Geminus hibernum in prima Ca- pricorni ponebat Eudemone: Eudoxus in quarta. Ver- rum, ut Hipparchus asserit, Eudoxus in mediis Signis, hoc est in gradu 15 cardines staturat. quod capite su- periori disputavimus. At vero si per totum dodecate- morium solstitium diffundi crederent, non illud certis tantummodò diebus illigassent, putà primo, quarto, vel octavo ab ingressu Solis in signum. Hipparchus lib. II docet ex Arati sententia committi solstitium in prima parte Cancrini, eamque Mathematicorum veterum, aut omnium, aut majoris partis opinionem fuisse. In notis ηη τροπη ηντων τω δρομω ενεχθη ε καρδινω. ηη απω η αρ- χαιων η Μαθηματικων παντων αρεδον, η η καρδινω ενση η τροπων ο Ζωδιακω; κινηθη διηρηθη. Excipit Eudoxum, qui πα τροπων σημειω ηη μεση τα Ζωδια ηθηθη. Ptolemaeus lib. III, pag. 61. Gr. edit. scribit observationes solstitii a Metone, & Eudemone factas ad verum Solis designandum circuitum utiliores Hipparcheis fore, nisi διαγεγενησαν, id est rudiori Mi- nerva delineata forent. ac nisi praeterea solstitiorum mo- riorum esset, ac difficilior animadvertit. Quae Ptolemaei verba vanissimam illam Scaligeri conjecturam esse evi- denter arguunt.

Penè omiseram quod ad rem magnopere spectat, ex Lib. I eodem, cujus proximè, meminimus, Hipparcho. Hic P. 18. enim contra Attalum demonstrat aequinoctialem circulo- rum, ac tropicos latitudine carere ex opinione Pisco- rum; neque in aliis atque aliis parallelis aequinoctia, vel solstitia committi. quod inde probat, quia crebro asserit illi Zodiacum εφ' αληθειαν η τροπων κινηθη εν σημειω, in uno puncto circulos tropicos contingere. ad haec si latitudinem haberent circuli, aequinoctium, exempli causà, pluri- bus diebus fieret. quod sensus ipse redarguit. Nam aequi- noctia facilius, quam solstitia discernuntur oculis. At vero eadem ratio & de Solstitiis vincit, uno illa tantum- modò die aequinoctio, ac quòque peragi, quod in uno solim puncto contactus fiat circuloformum.

Untas ad divinationis istius fidem citatur a Scaligero Geminus testis Geminus. qui Cap. I quorundam veterum opinio- nem refellit; qui Cancrum, & Capricornum minime putabant cum ullo Signo conjugari; hoc esse nullum esse, quod eodem loco cum utrovro oriatur & occidat. Hoc refutat Geminus, quia sequeretur τροπων; in toto Cancro fieri: quod non est ita. nam in uno tantum puncto longi tropici accidunt. Sed ex eo Gemini argumento non est consequens, eam Metonis, Eudoxi, & id genus afro- nomorum

Pag. 157.

Pag. 61.

Illustrat.

nomorum opinionem fuisse. Imo verò, quod Eudoxum spectat, alienum hunc fuisse ab hoc errore, præter illa, quæ paulò antè retulimus, alio loco Geminus idem aperte significat Cap. VI de mensibus. ubi popularem quandam opinionem castigat arbitrantium Iliã apud Ægyptios in Eudoxi χρομεινὰς τροπὰς incidere. quod ante annos CXX contigisse probat. Igitur Eudoxus hibernum Solstitium uno aliquo die circumscripsit.

Atque ut antiquiora quoque tempora perstringam, certè Hesiodus Astronomiæ scientia clarissimus, qui altero post excidium Trojæ sæculo floruit, Solstitium utrumque nequaquam in totis dodecatemoriis, ac diebus circiter tricenis utrobique committi censuit. Scribit enim Lib. II. Operum, post LX dies à Solstitio hiberno Arcurium oriri. quem locum expendemus postea. Tum eodem libro, quinquagesimo die post τροπὴς ἀστὴν autumnum ait incipere:

Ἡ μὲν πεντήκοντα ἡ τροπὴς ἡλιόιο,
Ἐς πέντε ἡλίου ἡμέρας καματώδεος ἀφῆς
ἀρὰς πλεῖται θνητῶν πλοῦ.

Quinquagesimo die post Solstitium,
Cum ad finem venit aëstatis laboriosa tempestas,
Tempestiva est mortalibus navigatio.

Hæc ad convincendam Scaligerianæ sententiæ falsitatem, & idonea sunt, & necessaria fuerunt. ne quis temerè soliditatis tantæ reos perageret antiquos illos astronomos; præsertim Metonem, Euctemonem, Eudoxum, ceteros denique ad Eratosthenem, & Hipparchum.

CAPUT VII.

De cardinibus Veterum sententia contra Geminum defensa. Signa imperantia, auscultantia, videntia, ex Ptolemæi, Pauli Alexandrini, Manilii, & Firmici rationibus explicata. Mira in his, & Firmici loco hallucinatio Scaligeri.

Geminus pag. 6.

Ed ut Veterum de cardinibus sententia magis illustretur: tum multa ad idem negotium spectantia, nec indigna scitu obiter explicentur; Gemini locus ille accuratius explicandus est. Quadruplicem Signorum πλῆθος ἢ ἕξιν exponens Geminus, quartam appellat eam, quæ ἢ ἀστυρίαν dicitur; quam eorum Signorum esse docet, quæ ex eodem oriuntur loco, & in eodem occidunt: five quæ iisdem parallelis includuntur. ut sunt Cancer, & Gemini; Capricornus & Sagittarius: ac cetera, quæ ex æquo distant ab alterutro punctorum solstitialium. In quo Veteres reprehendit: qui Cancrum cum nullo alio ἀστυρίαν habere putabant; neque Capricornum: sed ambos μοναχῶς, & ἀξίως esse. quippe cum Signis omnibus borealibus oriatur, & occidat cancer. Capricornus autem australis. Nam nullum est, quod peræque, ut ista duo, ad boream, austrumve deflectat. Itaque duobus iis exceptis, reliqua decem ita comparabant

Table with 2 columns: Signa, and pairs of signs (Cancer & Leo, Taurus & Virgo, Aries & Libra, Pisces & Scorpius, Aquarius & Sagittarius, Capricornus).

Table with 2 columns: Signa, and pairs of signs (Gemini & Cancer, Taurus & Leo, Aries & Virgo, Pisces & Libra, Aquarius & Scorpius, Capricornus & Sagittarius).

In utroque diagrammate discrimen hoc cernitur; quod illud Veterum syzygiis inter ea Signa statuat, quæ æqualiter distant à totis Signis tropicis, in altero ὁμοῦς signa æqualiter à punctis ipsis tropicis absunt. Geminus antiquos refellit, quod ex eorum ratione consequens sit, solstitia in toto dodecatemorio cancri contingere. Nam cum Signa comparia sint, quæ ex eodem loco ortus suos faciunt, & in eundem occidunt; ut Gemini ac Leo ita se habeant, necesse est æquales in illis esse dies; hoc est parallelorum segmenta supra finitorem eadem. quod aliter fieri nequit, quàm si ex æquo remota sint à Solstitiali puncto, at focus res habet. nam Geminorum extremum est ipsum Solstitiali punctum. Leonis autem, hexagenis ab eo gradibus distat. Idipsum in libra & ariete clarius ostendi; quæ duo syzygia faciebant. atqui libra multò quàm aries australis oritur, & occidit. Hæc Geminus.

Verum longè aliam, quam putavit Geminus, priscorum Mathematicorum rationem fuisse: neque rectè ab illo reprehensus esse, persuasum habeo. Non enim qui hoc asserbant cardinalia puncta in ipsis Signorum initiis, sed in mediis, hoc est in gradu decimo quinto collocabant. quam Eudoxi fuisse sententiam Hipparchus asserbat; de quo nos Cap. IV fusiùs egimus. Atque ut Eudoxi non fuerit, eorum Veterum certè fuit, qui ita, ut Geminus scribit, comparia inter se Signa composuerunt. Hoc enim modo verissimum erit, quod illi Veteres putabant, Syzygia esse signa libram, & arietem, quod ex æquo distarent ab utroque Solstitio, sive à decimo quinto gradu cancri, & capricorni. Tum id consequens est; perperam ex ea Veterum opinione, quam referat, improbatque Geminus; conclusisse Scaligerum, quod Scilicet in capite antecedenti diximus; priscos illos τροπὴς & solstitia in totis triginta gradibus, non in puncto aliquo λόγῳ θεωρητῶν statuisse. Id enim falsò suspicatus est. neque causam habuit, cur hoc sibi commentum placeret adeo, ut ejus insipienti Mathematicis exprobraret. Mirum verò, portentum hoc erroris Eudoxo ab eodem impingi: imo auctorem illius Eudoxum asseri. In quo multiplex est ἀστυρία. Nam si Eudoxus in decimo quinto gradu cancri τροπὴς ἀστὴν fieri scripsit; hibernas in capricorni decimo quinto: utrobique mediis in Signis; idque ipsius Eudoxi testimonio constare apud Hipparchum putat Scaliger; quinam obscuro consentaneum est, in toto Signo constitutas ab illo τροπὴς fuisse? Ad hæc si princeps ita sensit Eudoxus; non ergo Metoni, ac vetustioribus aliis, qui Eudoxum antecesserunt, hoc ipsum venit in mentem. quod tamen universè de antiquitate omni temerè pronunciabat Scaliger. Eradatur igitur ex omni literarum memoria fedissima ista labe opinio, quam ille ἀστυρίαν in Eudoxum, ac veteres astronomos ausus esse conferre. Sed nec Geminus castigat nos illa delectet; contra quem patrocinari antiquis illis quàm facillè possumus, tam merito debemus.

Sic in antiscia Veterum ex eodem fonte erroris explicandis, ac traducendis impunè lussit Scaliger. quæ quidem consentaneè iis, quæ pro opinione illorum adduximus, veriorum ad sensum accommodare licet. quod ut breviter fiat, paulò altius repetenda res erit.

Ex vanissima ἢ ἀστυρίαν ratione, dodecatemoria zodiaci variis inter se ἕξιν, sive ἀστυρίαν habent, quos aspectus vulgò nominant. Ex quibus eos dumtaxat hoc loco seligemus, qui ad negotium nostrum pertinent, auctoribus adhibitis Ptolemæo in Tetrabiblo, Paulo Alexandrino, Manilio, & Firmico. Igitur Signa aut sunt οἰκία, familiaria, sive cognata; aut ἀκούσιμα, inconjuncta, & aliena. Priora dicuntur, quæ schematico aliquo, vel οἰκίωσιν inter se devincta sunt. posteriora, quæ nullum habent ex iis, quos astrologorum usus adscivit. Schematicum vel est ἢ ἀστυρίαν, ut Aries, & Libra. vel ἢ πείραγιν, vel ἢ περὶ ἡλίου, vel ἢ ἡλίανον. de quibus Geminus Cap. I, & nos ad eundem in Notis quadam observavimus. Alterum genus οἰκίωσιν, secundum quod Signa alia sunt ἀστυρίαν, imperantia, alia ἀκούσιμα, auscultantia. quæ ambo communi nomine ἀκούσιμα, audientium Paulus Alexandrinus, & Manilius intelligunt. Tertium genus οἰκίωσιν est ἢ βλάστησαν, sese mutuo conspicientium. Ut de posterioribus his ambobus agam.

Ptolemæus ἀστυρίαν, & ἀκούσιμα signa vocat, ἢ imperantia, ἢ auscultantia, & ἢ βλάστησαν, ἢ ἀστυρίαν, ἢ ἀκούσιμα.

Signa imperantia & auscultantia, quæ pari intervallo ab eodem puncto alterutro punctorum æquinoctialium distantia, figuram, seu conspectum habent: quod æqualibus temporibus orientantur, & in æqualibus parallelis. Zodiacus circulus ab æquinoctiali bifariam lecutur in punctis æquinoctialibus. Hinc semicirculus alter borealis dicitur; habens signa borealia sex, quæ sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo. alter australis totidem Signis præditus, quæ sunt, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. Borealia signa sunt ἀστυρίαν, australia verò ἀκούσιμα. Cujus rei causam asserit Ptolemæus, quod in borealibus Signis paulatim dies augetur: in altero contrahantur. Ob id imperare illi debent. isti parère, ex artis ineptissimè decreto. Hac ratione Signa illa inter se pariabimus.

Table with 2 columns: Imperantia (Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo) and Auscultantia (Pisces, Aquarius, Capricornus, Sagittarius, Scorpius, Libra).

Hæc enim Signa sunt ἰσοπέδη, & ἰσοπεδία, quod æqualiter distant ab ambobus æquinoctialibus punctis. Æquales, inquam, parallelos habent, non eodem, ut Camerarius vertit. Id enim Signis videntibus convenit, quæ à tropicis punctis ex æquo distant. de quibus agit ibidem Ptolemæus.

Igitur alterum genus οἰκίωσιν est eorum, quæ βλάστησαν, videntia dicuntur, & ἰσοδωμῶν, æquali potestate prædita. Sunt autem ejusmodi, quæ ex æquo distant ab alterutro solstitii puncto. Ea porro mutuo se videre dicuntur ideo, quod & dies diebus, & noctes noctibus æquales faciunt. tum quod iisdem ex horizontis partibus orientantur, & in iisdem occidunt. Atque hæc sunt ὁμοῦς Signa, quæ ex Geminio superius explicavimus ut Gemini, Cancer, Taurus, Leo, & cetera, de quibus in Notis ad Geminum aliqua diximus.

Κούσιμα, & ἀκούσιμα, inconjuncta, & aliena Signa dicuntur, quæ nullius schematici ex antecedentibus istis societatem coeunt invicem. Ita Ptolemæus.

At Manilius, & Paulus Alexandrinus audientia, & videntia Signa aliter explicant. Nam apud eos videntium paria constant iis Signis, quæ ex æquo distant à totis Signis tropicis. ut sunt Gemini, Leo: Taurus, Virgo, ac reliqua; quæ descripta sunt in altero schemate ἢ ὁμοῦς, secundum Veteres, ut eorum mentem interpretatus est Geminus. Itaque Cancer, & Capricornus ἀκούσιμα sunt, & μοναχῶς, nec alia, sed se sola continentur.

Rursus imperantia signa, & auscultantia statuum idem, quæ ex æquo distant ab æquinoctialibus integris Signis: ita ut priora borealia; posteriora sint australia. Ergo extra fortem funt Aries, & Libra: neque se invicem audiunt; neque alia: sed solitaria sunt, ac μοναχῶς, cetera ὁμοῦς. Ea in tabella sequenti licet intueri.

Table with 2 columns: Imperantia (Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo) and Auscultantia (Pisces, Aquarius, Capricornus, Sagittarius, Scorpius, Libra).

Aries itaque imperandi vel auscultandi cum nullo commercium habet, libram autem videt. ut & arietem libra.

Conflum ipse suum est Aries: ut principe dignum est, Audit se, Libramque videt.

ait Manilius. Taurus Virginem videt, & Pisces imperat. Pisces Scorpium vident, & audiunt Taurum, & sic reliqua. At Demophilus ἀστυρίαν, & ἀκούσιμα eodem, quo Manilius, & Paulus, modo describens, hoc uno differt, quod Arietem imperantem Libram statuit, & Libram auscultantem Arieti.

Julius Firmicus Lib. II cap. XXXII videntia Signa eadem cum Ptolemæicis, & ἀκούσιμα Gemini facit, eadem que se ex Ptolemæo, Antiocho, & Dorotheo Sidonio describere proficitur, atque antiscia nominat. Nimirum quod umbras ex æquo respondententes, & ὁμοῦς faciant. Nam in Geminis, & Cancro æquales sunt noctes, sed inverso ordine. quippe initium unius fini alterius congruit. Initio Geminorum dies noctisque paria faciunt cum diebus, ac noctibus in fine Cancri. Ita initium Tauri cum fine Leonis: finis illius cum hujus initio convenit. Sic antiscia in sphaera dicuntur non solum quod umbras in diversas partes faciant. sed etiam quod alternis, & contrario modo æquales habeant. Etenim antæci nostri, cum est hiems nobis, umbram habent breviorum; nos verò longissimam. vicissim autem, cum æstatem habemus, umbræ sunt nobis brevissimæ; illis longissimæ. Tum præpositio ἀντι nonnquam æqualitatem significat, ut ἀντιῶς, quod notavit Achilles Tatius ad Arati phænomena. In hac Antisciorum ratione, ac loco Firmici immaniter aberravit vir maximus; ut ejus simi verbis utar, qui nihil ex isto, nisi factum, & præcipitem confidentiam expressit. Nam in Manilianis, antiscia se Veterum hæcenus ignota primum omnium explicasse jactat, & Mathematicos omnes, quod nesciebant docuisse. Igitur antiscia Veteribus Signa illa fuisse dicit, quæ à punctis quatuor cardinalibus ex æquo distant; hoc est tum audientia, quàm videntia. porro cum iidem Veteres æquinoctia, & solstitia committi crederent in totis dodecatemoriis, tricenisque gradibus; inde accidisse, ut & audientia illa facerent, quæ ex æquo distant ab ariete, vel libra: & videntia, quæ ab cancro, & capricorno totis ex æquo remota sunt. Hæc à veritate sunt alienissima. Falsum est antiquos antiscia nominasse Signa illa, quæ ab integris cardinalibus signis equali spatio distarent. si quidem ipsis Signorum initiis cardines affigerent. Tum in antisciorum οἰκίωσιν sola puncta Solstitialia locum habuerunt, non æquinoctialia; neque tota ipsa cancri, & capricorni dodecatemoria; sed illa ipsa puncta solstitialium. Nullum vanissimæ opinionis argumentum aliud Scaliger attulit, nisi Firmici locum, quem pessimè interpretatus est. Ejus Scriptoris verba sunt: Antiscia, Græcorum sunt nobis magisterio tradita. Nolo enim aliquis suspicetur, quod non sit apud Græcos ipse tractatus. Nam si Ptolemæus nullam aliam rationem sequitur, nisi antisciorum, & Antiochus, quum dicit quod Libra Arietem propter terram, quæ mediæ est, non videat; quasi per speculum quidem rationem antisciorum attingit. Subjicit his Firmicus antisciorum descriptionem ex Dorotheo Sidonio, qualem nos antea reddidimus. videlicet in qua Signa distant æqualiter à punctis tropicis. quæ unica est, & verissima ratio ἢ ἀστυρίαν, vetustati cognita. At Scaliger ex illis Firmici verbis colligit primam, τὴν ἀστυρίαν tantum, & ἀκούσιμα antiscia vocari à Firmico. tum antiscia Antiochi falsò cum Ptolemæicis confundi: cum sint diversa. Nam Antiochi antiscia sunt illa veterum, in quibus comparia signa ab integris dodecatemoriis cardinalibus ex æquo remouentur, ut sunt Aries, & Libra. Hæc Scaliger in quibus tam ab rei veritate, quàm à mente Firmici totus aberrat. Firmicus antiscia sola illa Signa nominat, quæ Ptolemæus βλάστησαν; non imperantia nimirum ea dumtaxat, quæ à punctis solstitialibus æqualiter distant. nec sunt diversa, quæ Antiochus adstruebat, ab antiscia Ptolemæi aut Firmici. Antiochum ait Firmicus antisciorum obscure meminisse verbis illis, quibus Arietem dixit non videre libram propter interjectionem terram. quibus nimirum significabat, aliud esse Signum, quod Aries videt. hoc est Virginem. Quid absurdus Scaligeriana

Firmici locus exponitur.

Error Scaligeri in Manilianis p. 159.

Firmicus Lib. II. C. XXXII.

Vera ratio antisciorum.